

Kac.
22

D 129903

D 129903
+

vestnik

GLASILO DOMOBANCEV IN DRUGIH PROTIKOMUNISTIČNIH
BORCEV

NOTICIERO DE SAN MARTIN
REGISTRO NACIONAL Nº 393.650 - 2-X-1952

III. LETO

San Martin, 1. september 1953

Štev. 1

OB DESETLETNICI
RAZSULA ITALIJANSKE VOJSKE
IN
OB PREHODU H KOMUNISTOM
V SLOVENIJI
ODTOD
TRAGEDIJA LEGIJONARJEV
IN
PROTIKOMUNISTIČNIH FORMACIJ
V TURJAKU 12/9—19/9 1943
GRČARICE 8—9/9 1943
ZAPOTOK - ŽELIMLJE 15—16/9 1943
VELIKE LAŠČE 21/9 1943
DR. KOŽUH, ZALOKAR, ROŽANCA I. DR.
KOČEVJE • MOZELJ 22/9 1943
NESMRTNI JUNAKI
MRTVI STRAŽARJI

92 971/9967

IGOR:

NEZNANI JUNAK

Ne vem, kje trohnijo tvoje kosti. Vem samo to, da si mrtev. V dolgih nočeh brez spanja, ko mi se noče zatisniti trudnih oči, prihajaš k meni in mi druguješ. Govoriš mi v drhtenju zvezdnih noči, v šumenju vetrov in v besnenju viharjev. Mila in mehka, resna in globoka, trda in grozeča je tvoja beseda. Poslušam jo in se radujem in trepetam.

Mrak je. Prihajaš. Vidim te. Globoko sklonjen, v verige ukovan, stopaš tiho in neslišno. Umirjen in slovesen je tvoj korak. Prihajaš iz večnosti. Počasi in lahko se bližaš. Niti veriga na rokah ne zazveni. Le tvoj dih čutim in svoje lastno srce.

Obstal si. Zazrl sem se v tvoje svetlo oko. Videl sem v njem vso bolečino trpljenja in vso veličino zmage. Okrvavljen na solza ti igra v očeh.

„Prijatelj, sedi! Govori mi o sveti zemlji slovenski! Mi prinašaš njen pozdrav? Si li slišal skrivnostni spev njenih gora in tajno šumenje njenih planin? In pesem njenih voda si li čul? Prijatelj, govori! Govori o mrtvih bratih, ki spe v Mozlju, pod Mokrcem, v Kočevskem Rogu... So li našli mir? O, govori, govori!“

„Brat moj, čuj: zemlja slovenska trpi. Žaluje za svojimi zvestimi sinovi in hčerami. V tujino jih prisrčno pozdravlja. Pričakuje jih. Planine, visoke in snežne, molče. V globoko žalost pogreznjene, strme v nebo in se ozirajo proti jugu. Tam vedri njih zvesti rod. A naše gore prepevajo. Preko njih se razlega večna pesem gozdov. Toda njih pesem je — jok. Ko zaveje veter, plakajo vrhovi dreves in se sklanjajo k zemlji. Listje pada z njih in krasí poslednji dom mrtvih junakov. In naša Sava in Pivka in Krka in Drava in Mura — plakajo... Kot ogromne solze tekó preko slovenske zemlje.

Vsak večer, ko lega mrak na zemljo in objame stvarstvo spokojen mir, ožive tisoči in tisoči samotnih grobov. Mrtvi junaki vstajajo iz njih in hite na pot. Ne moremo spat! Slovenska zemlja drhti v svojem osrčju in nas dramí iz smrtnega spanja. Noč za nočjo vstajamo iz temnih grobov in hodimo vasovat k svojim dragim: k očetu in materi v

zapuščeni rodni dom, k trpečim bratom v temne ječe, k sestram v daljno tujino. Še k svojim nevestam hodimo vasovat, pod okno, na katerem umira rožmarin...

Ko zasine jutro in vstane zarja, se vračamo. Trudni in žalostni legamo v zemljo in zopet čakamo hrepeneče temnih noči. Nad nami pa šume gozdovi in nam pojo žalostinko. Veter ječi v vrhovih dreves in stresa uvelo listje na naše grobove. Jok nesrečnih mater in krik obupanih očetov, bolna molitev sestra in plakajoč vrisk bratov, stok ovdovelih žena in žalostna pesem osamelih nevest, se druží v smrtni spev, ki v tihih nočeh obiskuje naš zadnji dom in nas budi iz mrtvega spanja.

In jaz, moj dragi prijatelj, nimam nikogar več na zemlji: ne matere ne očeta, ne bratov ne sestra. Prihajam k tebi in te imenujem brata. Vem: nikogar nimaš, ki bi ti v hrepenečih nočeh drugoval. Sam si. Sam s spominom na nas, mrtve brate in soborce. Ko drugi vasujejo pri svojih dragih, prihajam jaz k tebi in ti prinašam iz večnosti pozdrav.

Brat moj, čuj: v tej nočni uri, ko trepečejo zvezde na nebu in drhti zemlja, sva sama. Ti živ, jaz mrtev, a oba osamljena in pozabljena. Sprejmi našo oporoko, ki jo mrtvi govorimo svojemu narodu:

„Umrli smo, da vi živite! S svojo smrtjo smo vam ohranili življenje! Živite iz naše krvi, iz naših muk in ran! Svete ideale, za katere smo se borili in umirali, smo ohranili neoskrunjene do svoje smrti. Sedaj jih izročamo vam, da zanje živite in zanje umirate.

Rotimo vas, bodite edini! Naj ne hodi vsak po svoji poti, naj ne išče vsak svojih zakladov. Ne kličite nadse prekletstva mrtvih. Slovenski narod in slovensko zemljo vam izročamo v varstvo! Bodite vredni naše oporoke!“

Odhajaš? Vidim te. Padle so ti verige z rok in zazvenele. Vem: pesem svobode je to. Z vzravnanim telesom in dvignjeno glavo stopaš trdo in odločno. Izginjaš.

O, brat moj, čuj: povej mrtvim junakom, da bo naš narod branil njih oporoko in na veke živel iz nje!

OF NI NIKDAR OSVAJALA SLOV. MNOŽIC

Te dni smo brali v neki novi slovenski publikaciji, da je bil program o slovenski samostojnosti, ki naj bi ga leta 1941 proglasila komunistična Osvobodilna fronta, tisti, ki je osvajal slovenske množice.

Ta trditev pa ne odgovarja zgodovinskim dejstvom in postavlja slovenski narod v neresnično in napačno luč pred vsem svetom. Pa ne samo to, ta trditev je tudi krivična in žaljiva za slovensko ljudstvo, zlasti pa še za vse protikomunistične borce.

Ne bomo se spuščali v podrobna zgodovinska razmotrivanja, ali so in koliko so komunisti resno mislili na slovensko samostojnost. Vemo pa, da so o tem bore malo pisali, posebno še potem, ko je Tito centraliziral vso oblast v svojih rokah in izvedel neizprosni jugoslovanski centralizem, ki še danes kljub vsem ustavnim določilom — vlada v Jugoslaviji. O tem prinaša dokaze hud nasprotnik vse naše protikomunistične borbe, Franc Jeza, v prvi številki tržaške revije „Stvarnost in svoboda“. Toda to nas danes veliko ne zanima.

Zanima pa nas trditev, da je OF „osvajala“ slovensko ljudstvo, pa bodisi s svojim državno-pravnim bodisi s kakim drugim programom.

Neizpodbitno zgodovinsko dejstvo je, da ni ne Osvobodilna fronta in ee partizanstvo nikdar osvajala slovenskih ljudskih množic. Vedno so bili pristaši OF v silni manjšini, sestavljeni iz najslabših, delamrznih in kriminalnih elementov med našim narodom. Tatovi in vlačuge so prevzeli vodstvo v Osvobodilni fronti. Slovenski narod je takoj videl, kaj tiči za to masko „Osvobodilne borbe“. Res je prav v prvih dneh tu in tam kdo nasedel, ker so prišli komunisti s programom „protiokupatorske borbe“. Toda to je trajalo le malo časa in prav malo je bilo zapeljancev. Že koncem leta 1941 je slovenski narod instinktivno in pod vplivom delovanja Slovenske legije in pozneje tudi drugih legij, slovenske duhovščine in drugih javnih delavcev, v ogromni večini spoznal komunistično OF in jo oklonil.

Vsem nam je še dobro v spominu, koliko je bilo partizanov. Z nasilnimi mobilizacijami po mestih in še prav posebno po deželju so vzdržali svoje vrste. Pa že proti slabo oboroženim Vaškim stražam niso mogli ničesar opraviti, da ne govorimo o tem, kako je bilo pod domobranci, ko so kot zajci bežali iz enega kraja v drugega. Če so tu in tam imeli kak uspeh, so jim k temu pomagali okupatorji (Turjak in Grčarice).

Slovenski narod je bil in je še danes v protikomunističnem taboru. Slovenskih fantov ni nikdar premotila nobena, še tako blesteča krilatica. On je vedno vedel, kje je njegovo mesto. Mati, Domovina, Bog — so bili vedno ideali slovenskih protikomunističnih borcev!

Igor:

MRTVI ČUVARJI

Čez skalne stene se cvetje prepleta
in hoste, kjer spite, zasiplje pomlad.
Skrivnostno izginjajo v večnosti leta.

Izdana poslednja slovenska je četa,
le bele kosti so zid barikad.
Prostost je med zanke rdeče ujeta.

Glasnikj svobode
kot sužnji prodani v krvavi potop!
Strta telesa so zadnji okop.
Teptana pravica gre v bojne pohode.

Vojakj bataljonov slovenske Slave!
Vase sprejela so brezen Vas žrela.
A Vaša bela čela,
ki so udarila v ostrino skal,
ko je prsi presekala rafal,
so grbi za naše zastave.

Bdite nad zemljo domovine,
sinovi zmage in bolečine.

MRTVI ČUVARJI SAMOTNE TRDNJAVE!

Blesk Vaših ubitih oči
nam sveti v brezzvezdne noči.

H. D.

DEJANJA GOVORE

USMRTITEV RANJENCEV NA TURJAKU

Sedem in pol tednov sem se skrival v okolici Dolenje vasi pri Ribnici. Tam sem zvedel o strahotah Turjaka in tudi o strašnem pokolju vaških stražarjev, ki so bili v turjaški „bolnišnici“.

Po osvoboditvi kraja, v katerem sem se skrival, sem odšel v Kočevje.

Nekega dne, okrog 5. novembra 1943 mi pripeljejo iz sosednje vasi mladega fanta. Kot krajevni komandant ga zaslišim. Nekateri od fantov so trdili, da so tega fanta že nekje videli, menda na Turjaku.

Nisem si mogel misliti, da bi tak 15 leten fant mogel imeti delež na grozotah, ki so se dogajale tedaj na Turjaku. Začel sem z zasliševanjem. Povedal je, da se piše Schweiger, po poklicu friz. vajenec, doma iz Kočevja, star 15 let.

Nadaljujem: „Ti si torej tisti, ki si postrelil in pomoril onih 34 ranjencev v Turjaku.“ „Ne, jaz nisem tisti,“ je surovo ugovarjal. „Fant, priznaj, imam vse podatke. Tu so fantje, ki so se rešili iz Turjaka in so te videli, kako si z revolverjem v roki okrog že zvezanih Vaških stražarjev hodil in jim grozil. Nato si šel v notranjost gradu, v „bolnišnico“. Takoj ob vratih si začel groziti z nožem in revolverjem! Eni ranjenci so te prosili usmiljenja, drugi so si mislili, da je le šala. Tedaj si začel kot besen moriti in streljati bolne protikomuniste. To delo si opravljal toliko časa, da so vsi ranjenci obležali mrtvi. — Govori resnico. Vemo vse! Govori!“

Ko sem mu to pripovedoval je spreminjal barvo svojega obraza. Začel se je tresti. Zdela se mi je, da ga je bilo samega sebe groza.

„Odgovori torej! Si postrelil vseh 34 ranjencev na Turjaku?“ — „Ne, vseh vseh pa že nisem jaz postrelil. To pa res ne! Mi lahko verjamete, da ne! Saj vem, da nisem prav napravil, pa kaj si hočem pomagati, drugi so me vedno tako hujskali; da je treba vse „bele“ postreliti ali še bolje poklati. Imel sem priliko in sem se hotel pokazati junaka. Toda verjemite mi, vseh nisem jaz postrelil.“

Nadaljujem: „Kakor mi pripovedujejo očitvidci, si strašno rohnol po bolniš-

nici, divjal in streljal kot bi bil obseden. Priznaj ali si postrelil vseh 34.“

„Ne, manj sem jih.“

„Torej koliko?“

„Ne vem, štel jih nisem. Vendar prosim, imejte usmiljenje z menoj.“

„Da, mi naj imamo usmiljenje s teboj! Ti nisi imel usmiljenja z ranjenci. Torej, povej vendar, koliko si jih postrelil in pomoril?...“ Molk... Gledal je v tla. „Fant priznaj! Dokaze imamo!“

„Da, res sem jih postrelil, nekaj pa še z nožem zaklal. Bilo jih je menda okrog 18.“

„Ne, saj ni res! Več si jih! Govori! Vedi, da fantje vedo in ti so prav blizu.“

„Da, vse bom povedal, samo onih ne blizu, ker se jih bojim. So iz Kočevja in me poznajo. Bojim se jih!“

„Torej, potem pa mirno povej, koliko si jih ti sam postrelil in pomoril.“

„Menda sem jih nekako okrog 22,“ je odgovoril, povzdignil je roke kvišku in klical: „Prosim usmilite se me. Priznam, da nisem prav storil, a prosim odpuščanja.“

Fant se mi je zdel precej izčrpan, zato sem prenehal z izpraševanjem in odredil, da ga puste pri miru, da se odpočije in okrepi.

Še isti dan — kmalu po tem delnem zasliševanju — pa me obvesti dežurni, da želi nek mož govoriti z menoj. Stopim iz sobe in pred začasno vojašnico stoji mož srednjih let, majhne postave in začne: „Spustite mojega fanta.“ — Nisem vedel za kaj gre. „Prosim, spustite ga, saj ni toliko kriv, kot ga dolže.“ Tedaj se mi je posvetilo v glavi. „Kaj, pa ja niste vi oče onega fanta, ki je postrelil oziroma pomoril one ranjence na Turjaku.“ „Da, jaz sem njegov oče. Vendar ne verjemite vsega, Fant je bil utrujen in zmeden in več priznal, kot je kriv. Veste pa, da se je marsikaj dogodilo v teh dneh. Prosim spustite ga!“ — Ves trd sem bil, ko sem gledal tega človeka — očeta takega zločinca. — „Človek božji, kaj pa mislite, da bi fanta, ki je storil toliko gorja nad nedolžnimi žrtvami — kratkomalo izpustili in ga vam izročili? Ali se Vi sami ne zavedate,

kakšno strašno gorje je napravil ta fant — vaš sin! Ali veste, da je pomoril preko 20 življenj! In vi ste mirni in celo zahtevate izpustitev! Svetujem vam, da čim prej izginete od tu, če fantje zvedo, kdo ste vi, vas bodo linčali. Oni so besni! Kajti med njimi jih je več, ki so imeli

med ustreljenimi oziroma pomorjenimi brate, sorodnike, sovaščane, vsi pa sobsorci. Zato je njih bes upravičen. Vi ste sokrivi, da je vaš sin tako podivjal. Vi ste krivi njegove nesreče. Kriva je vaša vzgoja.“

Nemo je odšel...

PRED DESETIMI LETI

V poletju 1943 leta se je začela tista zmeda v svetovni politiki, ki je rodila pri nas tako strašno jesen, kakor je nismo ne pričakovali ne zaslužili: Turjak, Grčarice, Kočevje, Grahovo, Lašče do domobranske zmage v Kočevju, ki je zavrla plaz partizanskega krvavega divjanja in norenja.

Po padcu Mussolinija v poletju 1943 se je vedelo, da se Italija ne bo več dolgo držala. Na eni stani so njihovi generali vzdrževali še vedno stike z nemško vojsko, da bi oni v maščevanju ne padli na Rim, na drugi strani pa so iskali kraljevi krogi že zvezo z ameriško vojsko preko Madrida in Lisbone, kamor so poslali svoje zastopnike, ki so vzpostavili zvezo. Doma v Italiji je vrhovni poveljnik vojske general Ambrosi dajal povelja svoji armadi, naj „se upre nemškemu vdoru v Italijo z orožjem“. Toda ko je nemška vojska še pred premirjem korakala proti Milanu, je Italijani niso napadli... Premirje z Amerikanci je bilo podpisano že 5. septembra in sicer v skladu s sklepom v Casa Blanci kot „brezpogojna vdaja“; kako pa se bo naprej ravnalo z Italijo, bo odvisno od njenega nadaljnjega postopanja. Tedaj je bilo tudi dogovorjeno, da bo šele okrog 12. septembra že sklenjeno premirje razglašeno in sicer na ta način, da bo najprej v jutru tistega dne v radiu predavanje o nemški aktivnosti v Argentini, nato Verdijeva muzika in za njo: razglasitev italijanske vdaje; nato pa bodo sledil pad ameriških padalcev bližino Rima, katerim morajo že pripraviti Italijani 400 kamionov ter položaj za napadalno obrambo pred Nemci. Italijanski vojni poveljnik je dal navodila generalom, naj se v trenutku „X“ upro Nemcem z orožjem... Navodila, ki jih je poveljnik italijanske vojske v Sloveniji, general Gambara, dobil osebno v Rimu v dneh 6.—8. septembra, so bila, da naj „italijanska vojska skup-

no s partizani stopi v boj proti nemškim silam na tem ozemlju in pri prehodu. Tida Amerikanci niso zaupali, da bodo Italijani organizirali odpor, zato so 8. septembra odpovedali napad padalcev ter razglasili italijansko predajo štiri dni prej, kot so jo oni pričakovali, prav v trenutku, ko je bil pri kralju vojni svet. Spričo nepripravljenosti je nato vojaško poveljstvo dajalo po radiu naredbo „24202“, po kateri naj „italijanska vojska ne začinja sovražnik iniciativ proti Nemcem“.

Tako je tedaj 8. septembra prišlo „razsulo Italije“.

Toda vmes so se dogajale še druge stvari:

Že dve leti je šlo v veliki zavezniški politiki za to, kje naj se odpre „druga fronta“. Stalin jo je že od jeseni 1941 zahteval in ameriško-angleški štab jo je pripravljaval... čeprav še ni bilo gotovo, kje naj se izkrca vojska na celino. Churchillova teza, ki jo je prav v teh mesecih odločno branil, je bila vdor na Balkan in sicer prav na ozemlju nekje v Istri... S to mislijo je Churchill šel še koncem avgusta 1943 v Quebec na pogovor z Rooseveltom, in še potem je ni pustil iz misli do Teherana, decembra tega leta, kjer se je odločila druga fronta v Normandiji — po želji Stalina in Rooseveltovih svetovalcev v Stalinovi službi (Hiss!). Ni hotel angleškega vplica na ozemlju, ki si ga je izbral za „svojo — sovjetsko vplivno sfero.“

Zato je razumljivo, da bi se Stalin zahodnim zaveznikom tudi — uprl, če bi se izkricali na Balkanu. Danes vemo, da je poslal celo svoje agente k Titu z naredbo, naj se v tem primeru — združi z Nemci in naj skupno z njimi napade anglo-ameriško vojsko na svojem ozemlju. Prav zategadelj je Tito poslal svojega zaupnika generala Velebita, k nemškemu generalu v Zagreb, ki ga je spre-

jel in prijateljsko preko njega vzdrževal zveze s Titom, ter ta predlog poslal tudi — Hitlerju, ki ga je pa tedaj oklonil. Istočasno torej, ko so Italijani dajali svoji vojski povelje, naj s partizani štiti angloameriško vkrcanje v borbah proti Nemcem, je Stalin poslal Tita v zvezo s temi Nemci proti vkrcanju Angloamerikancev...

Partizani pa so bili prav v tem času v Sloveniji tako slabi, da se je sam Karđelj bal, da bodo „hudičevo zgrmeli“. Vaške straže so čuvale red in varovale narod pred uničevanjem po komunistih.

Tudi Vaške straže so se pripravljale na tisti dan „italijanskega zloma“ ter so računale tudi že z zavezniškimi simpatijami k partizanski vojski, kajti prav v teh mesecih je vsa komunistična propaganda celega sveta „pritiskala“ za Tita in klevetala Mihajloviča kot „kolaboratorja“. Zato je slednji vaški poveljnik imel pri sebi povelje za ta dan, ki je glasilo, naj se polasti čimveč italijanskega orožja ter se umakne v hribe — v ilegalno, kjer naj bo do partizanov nevtralen... boreč se — tudi z njimi, a pod svojo komando — proti edinemu okupatorju Nemcu.

V ta čas je padel laški zlom dne 8. 9. 1943 — pred desetimi leti.

In zgodilo se je, da se italijanska vojska ni borila proti Nemcem, a tudi orožja ni izročila protikomunistični vojski, temveč **partizanom**, ki so v hipu dobili neizmerno množino najmodernejšega orožja s topovi (in celo avioni), ter ga še s pomočjo italijanskih vojakov naperili na slovenske protikomunistično vojsko, in ne proti novemu nemškemu vpadu.

Četniki s kapetanom Koprivico so šli proti morju, „z zaveznikom Angloamerikancem naproti“, ki da se bodo ob tem zlomu enega sovražnika gotovo izkrcali ob istrski obali, kakor je bilo že v projektu. Pri Grčaricah so jih zajeli partizani in Italijani in jih po junaški obrambi uničili, a ujetnike peljali v Kočevje. Od Grčaric so komunisti prepeljali topove na Turjak, kamor so se zatele Vaške straže, umikajoče se z izoliranih položajev v trdnjše enote. Nekaj stotin borcev je sledilo poveljniku kapetanu Cerkvniku, ki so odšli še pravočasno iz gradu, drugi pa so ostali v gradu in se junaško branili — kot Španciv Alcazar-

ju — še teden dni, dokler ni začel goret grad in zaupajoč partizanski besedi, da se jim ob vdaji ne bo nič zgodilo, je 700 borcev vaških straž padlo v roke komunističnim krvnikom, ki so ranjene borce pobili takoj na pragu gradu, druge pa opeljali proti Vel. Laščam, deloma jih pobijali s potoma in mimogrede (dr. Kožuh, prof. Petelin itd.), druge pa odgnali v zapor v Kočevje.

Tu so partizani priredili teatrsko komedijo sodišča v smislu sovjetskih monstroznih procesov (pravi učenci boljšeševikov!) ter na smrt obsodili desetine ljudi... na stotine pa jih sproti vozili v Jelenov žleb in jih pobili... (pozneje so domobranci odkrili te masne grobove).

V Novem mestu so zahtevali komunisti od vaških straž popolno podrejenost in vdajo; ker se jim pa čete niso brezpogojno vdale, so sklenili, da jih v dogovoru z umikajočo se laško vojsko prevarijo in v bližnji soteski uničijo. Toda pred Sotesko je dal kapetan Rupnik povelje, in čete V. S. so se razbežali in tako ušli gotovi smrti v zasedi. Sestali so se zopet na nemški strani. Cerkvnikov izbežniki iz turjaške zasede pa so se rešili v Ljubljano. Oba ta največja ostanka vaških straž sta postala zametek poznejšega domobranstva. To je bilo v početku še zelo slabo, ter so partizani, še vedno x zaletu s pomočjo laškega plena, premagali grahovsko domobrantsko četo, v kateri je zgorel pesnik Balantič, in nato še Capudrove oddelke v Laščah. Ko pa se jim je ustavil v Kočevju kapetan Šabič in jih premagal, se je ustavila njih „zmaga“ in padala odslej nagloma iz poraza v poraz prav do tistih dni, ko jih je spet postavila v sedlo — tuja sila, tokrat (1945) tista, proti kateri naj bi bila v jeseni 1943 dvignila svoje orožje...

Zmeda in zmešanost tistih jesenskih mesecev pred lesetimi leti je povzročila tak razmah partizanstva, da je lahko vprizorilo svoje krvavo pokolje nad slovenskimi protikomunisti, ter svojo rokovnjaško „krvavo rihto“ v Kočevju. S temi je pokazalo svoj pravi azijski obraz, zločinski in neusmiljeni, dovolj, da se je velika večina Slovencev obrnila od njega, in šla proti njim v borbo — in žalibog še groznejši poraz, po zaslugi „krive sreče“, usodne zmešane politike

svetovnega „nezakonskega zaveznitva“ med Ameriko—Anglijo in Sovjetijo.

Bili smo žrtev balkanske politike Anglije, velike zmote Churchilove, ki jo je pozneje izpovedal jasno: „Največjo napako med vojno smo naredili, ko smo podpirali Tita proti Mihajloviču“. To njegovo strategično napako so plačali v tistem septembru pred desetimi leti naši borci v Grčaricah, Turjaku, Grahovem itd., borci, ki so bili z vsem srcem na strani Anglije, ki pa se je odmaknila od njih in se pridružila tistemu, ki je imel nalogo, z orožjem udariti proti njim, če

bi uspela Churchillova zamisel ofenzive na Balkan... — Komunistem pa je tedaj pri nas pokazal svoj pravi obraz.

Sedaj vidi to zmoto že ves svet. In to je posmrtna zmaga teh naših junaških žrtev. Spominjamo se jih ta mesec in vse te mesece in vse življenje, verujoč, da bo bodoča Slovenija stala na njihovi borbi in na zmagi ideje v Boga, za katero so podvzeli svoj boj in našli za njo smrt, in v smrti božje plačilo in tudi slaven spomin med Slovenci zdaj in bodočih vekih. Slava jim in hvala!

Jamnikar Tone

NUEVO PERIODICO ANUAL DE „EL NOTICIARIO DE SAN MARTIN“

Después de haber cumplido un año de labor en el mencionado periódico y estando por iniciar un nuevo período anual, nos es grato dirigirnos a nuestros benévulos lectores para invitarlos quieran recibir con renovado entusiasmo y aceptación nuestros esfuerzos en la campaña contra el comunismo, el común y más temible enemigo de nuestros días.

Fácil es observar el plan que hemos seguido en la exposición de nuestro periódico en el primer año que está por terminar. Ante todo la lista detallada de las víctimas fallecidas en la lucha con-

tra el comunismo, luego los horrores vividos en los campos de concentración, y por último, „los Hechos hablan“. Estos tres elementos son, por decirlo así, el armazón del folleto destinado a tejer, poco a poco, un significativo libro del martirio que nuestro pueblo soportó y está soportando aún, por defender los derechos de Dios, de la Patria y del hogar, para eterna exaltación y gloria de sus héroes y para conocimiento de todas las naciones del mundo.

De aquí que el apoyo a la divulgación y sostén de „El Noticiero de San Martín“ significa la colaboración a la lucha entre Cultura y el comunismo, vale decir, entre Dios y el paganismo.

VAŽNI SKLEPI Š. V.

Sklepi obč. zbora Š. V., dne 27. 9.: Na večstransko željo se pomakne Š. V. iz že preozkih lokalnih mej „šmartinskih“ in postane „Vestnik“, glasilo slovenskih domobrancev in drugih protikomunističnih borcev. Zato se je list že preoblekel v novo uniformo.

Novemu odboru predseduje bivši domobranski častnik.

Letna naročnina je 12 pesov, po pošti pa 15 pesov; posamezna številka 1 peso. Za USA in Kanado letno 1,5 dolarja (kot doslej). Po ostalih deželah v sorazmerju z gornjo valuto. Letnik 1952-53 se še dobi pri upravi lista, pa le v gotovem številu, ker so nekatere številke skoro pošle. Javite se čimprej. Kdor želi letnik 1952-53 broširan ali vezan: doplača za broširanje 1.50 pesa, z napisom 2.50 pesa; vezano v usnje z napisom 27 pesov, vezan v platno z napisom 15 pesov, vezan v papir z napisom 6 pesov. Dosedanji

naročniki lahko letnik dostavite naši upravi, ki oskrbi naročeno vezavo, ali pa ga dostavite v knjigovoznico Herman Zupan, Calle Alvarez Thomas 756-758, tel. 54-2698, Capital.

Novi letnik bomo sicer razprodajali pri cerkvah po slovenskih službah božjih, vendar želimo letno naročbo radi pregleda. Kdor spremeni stanovanje, ga prosimo, da nas obvesti. Če pošta nerodno dostavlja, obvestite nas!

Prosimo še nadaljnjih podatkov za Matico mrtvih, za Dejanja govore, opise zased in bitk. Strahote taborišč bomo z vso natančnostjo nadaljevali. Poagitarajte za nove naročnike po drugih deželah, saj smo Slovenci povsod že naseljeni! V krog dopisnikov in sotrudnikov Vestnika prihajajo odlični naši kulturni delavci, ki jih iskreno pozdravljamo.

Uredništvo in uprava Vestnika
Casa parroquial, San Martín 20, Gral San Martín, prov. Buenos Aires

Janežič Rudolf (M. M. 228)

Lavrič Ivan (gl. M.M. 219)

Ilc Janko (glej M. M. 227)

MATICA MRTVIH

218. **Marinčič Jože**, Sodevci, sin zidar-skega mojstra, domobranec, samski, star 21 let, v domovino vrnjen iz Vetrinja in ubit.

219. **Lavrič Ivan**, iz Volčjega, Bloke, 21 let star, kipar in slikar. Bil je 6 mesecev interniran v Gonarsu, nato se vrnil v domovino in vstopil v legijo. Po tragediji na Turjaku je bil z drugimi zajet in ubit v Jelendolu v jeseni 1943.

220. **Povše Jože**, Goriška vas, 19 let star, vstopil leta 1942 v štajerski bataljon in kot legijonar bil ustreljen od partizanov na domu leta 1943.

221. **Povše Karel**, Goriška vas, 21 let star, bil v internaciji po razsulu Italije se je vrnil domov in vstopil v domobranske vrste in bil z ostalimi domobranci v maju 1945 poslan iz Vetrinja nazaj in ubit od komunistov.

222. **Povše Polde**, Goriška vas, 19 let star, vstopil v domobranske vrste, bil vrnjen iz Vetrinja in bil od komunistov ubit v juniju 1945.

223. **Povše Karel**, Goriška vas, 65 let star, oče treh protikomunističnih borcev

ubitih po komunistih, Bil v letu 1944 odpeljan iz svojega doma v Belo Krajino in bil po hudem mučenju v bližini Črnomlja po komunistih ubit.

224. **Šmalc Anton**, Dol. Podboršt, 21 let star, po maturi vstopil v ljubljansko bogoslovje, nato vstopil z ostalimi bogoslovci v domobranske vrste. Po vrnitvi domobrancev je bil nato ustreljen v ju-

225. **Gregorčič Franc**, Novo mesto, 25 let star, vstopil leta 1943 v domobranske vrste in bil po izročitvi iz Vetrinja po komunistih ustreljen.

226. **Penca Jože** iz Novega mesta, 19 let star, študent, vstopil med domobrance v letu 1943 in bil ustreljen naslednjega leta ob brambi Novega mesta od komunistične krogle.

227. **Janko Ilc**, Goriča vas pri Ribnici, 33 let star, Rupnikov bataljon, vrnjen iz Vetrinja in ubit v Teharjih.

228. **Janežič Rudolf**, Ig, 28 let star, vrnjen iz Vetrinja, ubit v Polh. Gradcu.

Naslovni sliko je narisal akad slikar Marijan Koritnik. Nikdar nam ni naš dragi sotrudvinjeta je bilo njegovo zadnje delo za Vestnik nik Marijan ničesar odrekel in s posebnim veseljem je delal riske za naš Vestnik. Naslovna in za Slovensko Besedo. Tako bo vsak list oznanjal ljubezen in trud pok. Marjana Koritnika do slovenskih domobrancev, ki ga ohranjamo v najlepšem spominu. Bog mu plačaj!

Correo
Argentino
Suc. Cdad.
Lib. Gral.
San Martín

INTERES GENERAL
Concesión 4848

List Vestnik izhaja mesečno. Letna naročnina za Argentino 12 \$, po pošti 15, v USA 1.5 dolarja, isto za Kanado; za ostale pokrajine tej valuti primerno. — Za uredništvo in izdajatelja: Karel Škulj, Calle San Martín 20, Gral. San Martín. — Uprava: C. de los Derechos de la Ancianidad 130, Gral. San Martín FCNGSM, Prov. Bs. As. — Tisk Grote, Montes de Oca 320